

Brüssel, 24.5.2019
COM(2019) 236 final

**KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

ELi roheline taristu strateegia elluviimise edusammude hindamine

{SWD(2019) 184 final}

1. Taust ja sissejuhatus

Rohelist taristut on ELi roheline taristu strateegias määratletud järgmiselt: „Looduslike ja poollooduslike alade ja muude keskkonnamelementide strateegiliselt kavandatud võrgustik, mis on loodud ja mida hallatakse selleks, et pakkuda mitmesuguseid ökosüsteemiteenuseid. See hõlmab rohelist ruumi (või sinist, kui on tegemist veeökosüsteemidega) ja muid maismaa- (sealhulgas ranniku-) ja merealadele iseloomulikke füüsikalisi näitajaid. Maismaal on roheline taristu olemas nii maapiirkondades kui ka linnades.“

Erinevalt üheotstarbelisest hallist taristust võib bioloogiliselt mitmekesisel haljasaladel (tihti üheaegselt ja väga väikese kuluga) olla palju erakordselt kasulikke funktsioone, mis toovad kasu inimestele, loodusele ja majandusele.

ELis hõlmab roheline taristu kõige olulisema osana Natura 2000 võrgustikku, kuid ka väljaspool Natura 2000 võrgustikku asuvaid looduslikke ja poollooduslikke alasid, näiteks parke, eraaedu, hekke, taimestikuga kaetud jõeäärseid puhvervööndeid, paljude ehitiste ning teatud tunnusjoonte ja tavadega põllumajandusmaastikke, samuti tehislahendusi, nagu taimkattega katused ja seinad, ökoloogilised sillad ja kalatrepid. Ainuüksi Natura 2000 võrgustiku pakutavate ökosüsteemiteenuste iga-aastane kasu on kogu ELis hinnanguliselt 300 miljardit eurot¹ ja koos rohelisest taristust saadava kasuga veelgi enam.

2020. aastani ette nähtud ELi bioloogilise mitmekesisuse strateegia 2. eesmärgis on öeldud, et „2020. aastaks säilitatakse ja parandatakse ökosüsteeme ja ökosüsteemi teenuseid: selleks luuakse roheline infrastruktuur ning taastatakse vähemalt 15 % kahjustatud ökosüsteemidest“. Kõnealuse 2. eesmärgi täielik täitmine ja Natura 2000 võrgustiku hea seisundi taastamine võivad täiendavalt luua vastavalt kuni 50 000 ja 140 000 töökohta ning kuni 4,2 ja 11,1 miljardi euro väärtuses otseseid väljundeid aastas, samuti tuleneb palju kasu ökosüsteemiteenustest².

2013. aastal võttis komisjon vastu ELi strateegia roheline taristu kohta,³ et suurendada kõnealust majanduskasut Euroopa looduskapitali tehtavate investeeringute soodustamise kaudu, et saavutada aastaks 2020 komisjoni bioloogilise mitmekesisuse eesmärgid. Strateegia sisaldas nelja esmatähtsat töösuunda: roheline taristu edendamine peamistes poliitikavaldkondades; teavitamise parandamine, teadmistebaasi tugevdamine ja innovatsiooni edendamine; rahastamisele juurdepääsu lihtsustamine ning ELi tasandil roheline taristu projektide väljatöötamisele kaasaaitamine.

Kõnealuse strateegiaga oli ette nähtud, et **2017. aasta lõpuks peaks komisjon vaatama läbi, kuidas on roheline taristu väljaarendamine edenenud, ja avaldama aruande saadud õppetundide kohta koos tulevikumeetmete soovitusetega**. Loodust, rahvast ja majandust käsitlevas tegevuskavas⁴ on märgitud, et kõnealune läbivaatamine annab teavet selle kohta,

---

¹ „The Economic benefits of the Natura 2000 Network“; 2013, ISBN 978-92-79-27588-3.

² Eftec, ECNC, UAntwerp & CEEWEB (2017) „Promotion of ecosystem restoration in the context of the EU biodiversity strategy to 2020“.

³ COM(2013) 249 final.

⁴ COM(2017) 198 final.

kuidas jätkata strateegilist investeerimist ELi rohelisse taristusse. Lisaks aitab see kaasa 2020. aastani ette nähtud ELi bioloogilise mitmekesisuse strateegia lõpphindamisele.

Kõnealusel läbivaatamisel uuritakse strateegia nelja esmatähtsa töösuuna elluviimisel tehtud edusamme ja ilmnenud väljakutseid nii ELi kui ka liikmesriikide tasandil⁵; lisaks tehakse kogemustest järeldusi ning samuti tehakse ettepanekuid selle kohta, kuidas strateegiat edaspidi ellu viia.

2. Edusammude ja väljakutsete hindamine

2.1 Rohelise taristu edendamine peamistes poliitikavaldkondades: edusammud ja väljakutsed

Rohelise taristu strateegias rõhutati vajadust tagada, et roheline taristu saaks ruumilise planeerimise ja territoriaalse arengu standardseks osaks ning et see lõimitaks täielikult selliste poliitikameetmete elluviimisse, mille eesmärgi saab kas täielikult või osaliselt saavutada looduspõhiste lahendustega. Strateegiaga nähti ette, et peamised poliitikavaldkonnad, mille kaudu edendatakse rohelist taristut, oleksid regionaal- või ühtekuuluvuspoliitika, kliimamuutuse ja keskkonnapoliitika, katastroofiohu juhtimine, tervishoiu- ja tarbijakaitsepoliitika ning ühine põllumajanduspoliitika. Natura 2000 võrgustiku alad ja ülesanded on ELi rohelise taristu alustalaks. Loodusdirektiivide toimivuskontrollil jõuti järeldusele, et kuigi need direktiivid on 2020. aastani ette nähtud ELi bioloogilise mitmekesisuse strateegia põhivahendid, ei suudeta üksnes loodusdirektiividega täita ELi 2020. aastaks ette nähtud eesmärki peatada bioloogilise mitmekesisuse vähenemine. Loodust, rahvast ja majandust käsitleva tegevuskavaga on ette nähtud lisameetmed, nagu juhiste koostamine, et toetada ELi tasandi rohelise taristu projektide kasutuselevõttu, mille eesmärk on saavutada Natura 2000 alade parem ühendatus. See aitab saavutada loodusdirektiivide eesmärgi ja samal ajal soodustab muude ELi bioloogilise mitmekesisuse eesmärkide saavutamist.

Rohelise taristu projekte saab võtta kasutusele nii selleks, et hoida olemasolevaid bioloogiliselt mitmekesisuid ökosüsteeme heas seisundis, kui ka selleks, et taastada kahjustatud ökosüsteeme – nii Natura 2000 võrgustiku sees kui ka väljaspool seda. Linnudirektiivi ja elupaikade direktiivi kohaselt peavad liikmesriigid määrama taastamise eesmärgid ja meetmed nende Natura 2000 alade jaoks, kus liigid ja elupaigad ei ole veel saavutanud head kaitsestaatust. Peamine vahend piirkondlikul või riiklikul tasandil säilitamis- ja taastamisalaste prioriteetide seadmiseks on tähtsuse järjekorda pandud tegevuskavad, mille liikmesriigid töötavad välja vastavalt elupaikade direktiivi artiklile 8. Kõnealuste tähtsuse järjekorda pandud tegevuskavade⁶ uus vorm hõlmab võimalust lisada teavet asjakohaste täiendavate rohelise taristu meetmete kohta.

Bioloogilise mitmekesisuse strateegia meetmega nr 6a kutsuti liikmesriike üles töötama komisjoni abiga 2014. aastaks välja strateegiline raamistik ökosüsteemide taastamise

⁵ Vt kaasasolevat komisjoni talituste töödokument ja 28 riigi teabelehti, mis põhinevad 2017. aastal kogutud tabel.

⁶ <http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/docs/PAF%20format%20EN.docx>

prioriteetide kehtestamiseks piirkondlikul, riiklikul ja ELi tasandil. 2014. aastal avaldas komisjon uuringu, et aidata liikmesriikidel kehtestada kahjustatud ökosüsteemide taastamise prioriteete⁷. Kuigi riiklikul ja piirkondlikul tasandil on olemas vähe taastamise prioriseerimise raamistikke,⁸ mõningane taastamine toimub⁹ – tihti vastukajana muudele asjakohastele ELi õigusaktidele, nagu veepoliitika raamdirektiiv ja merestrateegia raamdirektiiv. Vaja on lisapingutusi, et saada meetme nr 6b elluviimiseks valmis riiklikud taastamise prioriseerimise raamistikud – mis täiendavad loodusdirektiivide kohaseid tähtsuse järjekorda pandud tegevuskavasid – sellisel viisil, mis vastab ökosüsteemide ja nende teenuste kaardistamist ja hindamist käsitleva ELi algatuse¹⁰ meetodikale ning ELi õigusaktidega ette nähtud taastamismeetmetele.

Mitu liikmesriiki on loonud riiklikud ökoloogilised võrgustikud või sarnased vahendid. Paljudes liikmesriikides on konkreetselt rohelise taristuga seotud eesmärgid või nõuded kaasatud ulatuslikumatesse bioloogilist mitmekesisust ja looduskaitset käsitlevatesse poliitikameetmetesse ja õigusaktidesse. Näiteks sisaldavad mitmed riiklikud bioloogilist mitmekesisust käsitlevad strateegiad ja kavad viiteid rohelisele taristule (kasutades kas sama mõistet või teist terminit, millel on sama sisu). Lisaks on rohelist taristut kaudselt käsitletud teatud ökosüsteemidega seotud vahendites, nagu Iirimaa riiklik turbaalade strateegia. Siiski, kui välja arvata Saksamaa riiklik rohelise taristu käsitlus,¹¹ siis ei ole liikmesriigid veel võtnud vastu konkreetselt rohelise taristu jaoks ette nähtud riiklikke strateegiaid. Mõningaid riiklikke strateegiaid töötatakse siiski praegu välja (näiteks Hispaanias) ning teistes poliitikameetmetes ja õigusaktides käsitletakse – vähemalt kaudselt – rohelise taristu mõistet nii, nagu see on määratletud ELi rohelise taristu strateegias.

Mis puutub **ELi veepoliitikasse**, siis saavad looduslikku veesidumisvõimet käsitlevad meetmed aidata looduslike protsesside kaudu aeglustada valinguvee voolu, suurendada imbumist ja vähendada reostust. On kindlaks tehtud, et sellised meetmed on kulutõhusad viisid veepoliitika raamdirektiivi ja üleujutuste direktiivi¹² eesmärkide täitmiseks ning aitavad samas kaitsta bioloogilist mitmekesisust ja kohaneda kliimamuutustega. Looduslikku veesidumisvõimet käsitlevate meetmete juhised töötati välja¹³ ning nende rakendamist ELi struktuuri- ja põllumajandusfondide kaudu soodustati liikmesriikide rakenduskavade ja põllumajandusprogrammide väljatöötamisel¹⁴. Rakenduskavade järelhindamisel¹⁵ selgus, et hoolimata teatud edusammudest on vaja strateegiliste ja lõimitud kavade edendamiseks teha lisapingutusi ning et ulatuslikumate rohelist taristut ja looduslikku veesidumisvõimet

⁷ <http://ec.europa.eu/environment/nature/biodiversity/comm2006/pdf/2020/RPF.pdf>

⁸ Saksamaa, Madalmaad ja Flandria piirkond (Belgia).

⁹ Vt joonealune märkus 2.

¹⁰ „Mapping and Assessing Ecosystems and their Services“:

http://ec.europa.eu/environment/nature/knowledge/ecosystem_assessment/index_en.htm

¹¹ <http://www.bfn.de/bkgi.html>

¹² <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:52012DC0673>

¹³ Euroopa Komisjon (2014). „EU Water Policy Document on Natural Water Retention Measures“.

Veepoliitika raamdirektiivi ühise rakendamise strateegia tööühma meetmeprogramm.

https://circabc.europa.eu/sd/a/2457165b-3f12-4935-819a-c40324d22ad3/Policy%20Document%20on%20Natural%20Water%20Retention%20Measures_Final.pdf

¹⁴ https://ec.europa.eu/agriculture/rural-development-2014-2020_et

¹⁵ „Evaluation of the contribution of Operational Programmes to the implementation of EU water policy“

käsitlevate meetmete kavandamine aitaks kindlustada paremat veekvaliteeti, kaitsta üleujutuste eest ja saavutada bioloogilise mitmekesisuse eesmäärke. Ruumilise planeerimise võimaluste aluseks võivad olla ökosüsteemide ja nende teenuste kaardistamise ja hindamise töö, veemajanduskavad ning tähtsuse järjekorda pandud tegevuskavad, et teha kindlaks multifunktsionaalsed alad, kus on ökosüsteemiteenuste jaoks kõige paremad võimalused.

ELi merendus- ja kalanduspoliitikas¹⁶ viidatakse rohelisele taristule kui vahendile, mis aitab kaasa rannikualade kestlikule arengule. Mereruumi planeerimise direktiivi¹⁷ artiklis 5 on käsitletud rohelise taristu põhieesmäärke. Seal on märgitud, et liikmesriigid püüavad „kaitsta, säilitada ja parandada keskkonda, sealhulgas suurendada selle vastupanuvõimet kliimamuutuse mõjudele“. Siiski ei käsitleta mereruumi planeeringutes rohelist taristut piisavalt, kuid see võiks aidata kaasa heas seisundis mere ökosüsteemide saavutamisele ning tuua märkimisväärset kasu toidu tootmisel, vaba aja veetmisel ja turismi alal, kliimamuutuste mõju vähendamisel ja kliimamuutustega kohanemisel, rannajoone muutumise kontrollimisel ja suurõnnetuste ärahoidmisel.

Kuigi merestrateegia raamdirektiivis ei ole rohelise taristu mõistet käsitletud, on rohelise taristu eesmärgid direktiiviga kooskõlas, sest direktiivi eesmärk on säilitada bioloogilist mitmekesisust ning tagada puhtad, heas seisundis ja tootlikud ookeanid ning mered. Tehakse mõningaid jõupingutusi rohelise taristu merevõrgustike loomiseks: luuakse merekaitsealade sidusaid võrgustikke vastavalt artikli 13 lõikele 4. Direktiivi alusel võetavad meetmed on endiselt suunatud surveteguritele, et parandada piiriülese/piirkondliku perspektiivi raames merekeskkonna seisundit, kasutades selleks uusi kriteeriume ja metoodikastandardeid¹⁸. Seda eesmärki aitab saavutada rohelise taristu meetmete kasutuselevõtmine.

Kliimamuutustega kohanemist käsitlevas ELi strateegias¹⁹ peetakse ökosüsteemipõhiseid lahendusi ja rohelise taristu meetmeid **kliimamuutustega** toimetuleku olulisteks vahenditeks. Strateegia 7. meetmes osutatakse seoses halli taristu vastupanuvõimega just rohelisele taristule. Rahvusvahelisel tasandil on ökosüsteemipõhiste meetodite kliimaga seonduvat kasu rõhutatud bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni²⁰ alusel tehtud mitmes otsuses ja Pariisi kokkuleppes²¹. Siiski on olemas täiendavate koostoitmete võimalusi, võttes arvesse üha tihedamini toimuvaid kliimamuutustest tingitud looduskatastroofe, nagu 2017. aasta äärmuslikud ilmastikunähtused, sealhulgas metsatulekahjud, tormid ja üleujutused. On võimalik teha rohkem selle heaks, et rõhutada neid arvukaid kasutegureid, mida saab roheline taristu pakkuda kliimamuutuste mõju leevendamiseks ja kliimamuutustega kohanemiseks, otseselt näiteks süsinikdioksiidi sidumise kaudu ning kaudselt näiteks energianõudluse ja saaste vähendamise kaudu tänu rohelise taristuga seotud aktiivsele transpordiviisile (näiteks jalgrattasõit ja kõndimine), soojusaarte mõjude leevendamisele ning taimkattega katuste ja seinte abil ehitiste jahutamise ja kütmise vajaduse vähendamisele.

---

¹⁶ COM(2014) 86 final.

¹⁷ Direktiiv 2014/89/EL; ELT 28.8.2014; L 257/135.

¹⁸ Komisjoni otsus 2017/848.

¹⁹ COM(2013) 216.

²⁰ <https://www.cbd.int/ecosystem/>; <https://www.cbd.int/climate/>

²¹ <https://unfccc.int/process/the-paris-agreement/the-paris-agreement>

ELi kohanemisstrateegia²² läbivaatamine andis võimaluse kaaluda, kuidas ka edaspidi soodustada roheline taristu meetmete kasutuselevõttu, et saavutada kulutõhusal viisil kliimamuutustele vastupanuvõimeline ühiskond. Seda võimalust pakub ka ELi veepoliitika (linnade reoveekäitluse direktiivi, veepoliitika raamdirektiivi, üleujutuste direktiivi)²³ läbivaatamine. Lisaks võiks uurida täiendavat koostoimet kliimat ja energeetikat käsitleva linnapeade paktiga²⁴ või võrgustikuga Jätkusuutlikud Kohalikud Omavalitsused (ICLEI)²⁵.

Katastroofide riskijuhtimise ja keskkonna vahelised tihedad sidemed on üldtuntud ning kliimamuutuste mõju suurendab neid sidemeid veelgi. ELi tegevuskavas Sendai katastroofiohu vähendamise raamistiku (2015–2030) kohta²⁶ tunnustatakse selgesõnaliselt panust, mida roheline taristu meetmed saavad anda katastroofiohu vähendamiseks ja ohjamiseks. Rohelist taristut saab edendada ELi katastroofide ohjamise tugevdamise mehhanismide²⁷ kaudu. Vaja on siiski konkreetseid kohapealseid meetmeid. Kogemused näitavad, et **ökosüsteemipõhised lähenemisviisid**, nagu roheline taristu meetmed, looduspõhised lahendused, ökosüsteemipõhine kohandamine, looduslikku veesidumisvõimet käsitlevad meetmed ja ökosüsteemipõhised katastroofiohu vähendamise meetmed, on kulutõhusad poliitikavahendid²⁸, kuid neid ei kasutata täiel määral ning nende potentsiaali tuleks ELi tasandil veelgi tugevdada.

Kuigi roheline taristu mõistet kui sellist **ühises põllumajanduspoliitikas** ei ole, on kehtiva ühise põllumajanduspoliitika kahe sambaga ette nähtud vahendikomplekt loodusvarade säästva majandamise ja kliimameetmete jaoks, millega saab olenevalt vahendite kavandusest ja rakendamisest panustada roheline taristu meetmetesse. Nõuetele vastavuse kontrolli süsteemi kohaselt on roheline taristu kaasatud maa hea põllumajandus- ja keskkonnaseisundi käsitluse seoses puhvervööndite ja maastikuelementidega,²⁹ kuid sellest saadav kasu on liikmesriigiti erinev. Ühise põllumajanduspoliitika esimese samba kohased, 2015. aastal kasutusele võetud kohustuslikud kliimat ja keskkonda säästvad põllumajandustavad võivad tuua kasu nii keskkonnale kui ka kliimale; siiski jõudis Euroopa Kontrollikoda hiljuti järeldusele,³⁰ et sel moel, nagu neid praegu rakendatakse, ei ole tõenäoline, et need tooksid keskkonnale ja kliimale märkimisväärset kasu, eriti seoses bioloogilise mitmekesisusega. Mis puutub teise sambahasse, siis liikmesriigid ja piirkonnad saavad valida suure hulga maaelu arengu meetmete vahel, mis aitavad saavutada põllumajanduse keskkonna- ja kliimaeesmärke, ning põllumajandustootjad võivad saada pindalapõhiseid toetusi, mida võivad täiendada sihtotstarbelised toetused mittetootlike investeeringute tarbeks. Eritoetust võidakse anda ka mahepõllumajandusele ülemineku või selle säilitamise korral ning samuti elupaikade direktiivi ja linnustiku direktiivi ning veepoliitika raamdirektiivi³¹ sätete otsese rakendamise

²² COM(2018) 738.

²³ http://ec.europa.eu/environment/water/index_en.htm

²⁴ http://www.conventiondesmaires.eu/index_en.html

²⁵ <http://iclei-europe.org/about-iclei/>

²⁶ http://ec.europa.eu/echo/sites/echo-site/files/1_en_document_travail_service_part1_v2.pdf

²⁷ COM(2017) 773 final.

²⁸ <https://www.eea.europa.eu/publications/climate-change-adaptation-and-disaster>

²⁹ GAEC 1 ja 7, vt komisjoni talituste tödokument.

³⁰ <http://publications.europa.eu/webpub/eca/special-reports/greening-21-2017/et/>

³¹ [Key descriptive statistics on the consideration of water issues in the Rural Development Programmes 2014-2020](http://publications.europa.eu/webpub/eca/special-reports/greening-21-2017/et/)

korral. Lisaks võib kasutada Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EARDF) nende metsandusega seotud meetmete toetamiseks, mis võivad hõlmata roheline taristu väljaarendamist või säilitamist.

Seda panust võiks tõhustada põllumajandusmaadel maastikuelementide uuesti kasutuselevõtu motiveerimisega ja püsirohumaade parema kaitsmisega. Selle järelhindamine, millise panuse on andnud maaelu arengu programmid veepoliitika raamdirektiivi ja üleujutuste direktiivi elluviimise, hõlmab looduslikku veesidumisvõimet käsitlevate meetmete kasutamise hindamist ning selle hindamist, kuidas kõnealuste meetmete kasutamist tulevikus parandada. Toidutootmise ja põllumajanduse tulevikku käsitlevas teatises³² soovitatakse uuenduslikke vahendeid, millega on võimalik tõhustada olemasolevaid rohelisi taristuid.

Rohelise taristu tõhustamiseks on tehtud jõupingutusi **ELi regionaalpoliitikas**: Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi (2014–2020) käsitlevates määrustes on sätestatud,³³ et kestlikku arengut – sealhulgas keskkonnakaitsenõudeid ja bioloogilist mitmekesisust – edendatakse horisontaalselt. Oma suunistes³⁴ liikmesriikidele rõhutas komisjon rohelist taristut ja ökosüsteemipõhist kohandamist kui kulutõhusat alternatiivi või täiendavat meetet hallile taristule ja intensiivse maakasutuse muutmisele.

ELi makropiirkondlikud strateegiad³⁵ on kasulikud platvormid roheline taristu projektide kavandamiseks ja elluviimiseks ning riikide (nii ELi riikide kui ka ELi mittekuuluvate riikide), piirkondade ja sidusrühmade ühendamiseks. Roheline taristu võib saada nende piirkondade kestliku arengu struktuuriliseks ja funktsionaalseks alustalaks. Hea näitena võeti 2017. aasta oktoobris Alpi piirkonna jaoks ette nähtud ELi makropiirkondliku strateegia raames vastu ministrite ühisdeklaratsioon Alpide roheline taristu kohta.

Rohelist taristut on edendatud ka **ELi linnapoliitikas**. Maa kestlikku kasutamist ja looduspõhiseid lahendusi käsitleva ELi linnade tegevuskava³⁶ raames loodi 2017. aastal partnerlus ning lisaks on linnadega seotud uuenduslike meetmete raames³⁷ nähtud ette projektikonkurss. Kõnealuste meetmetega pakutakse linnadele toetust, et katsetada uuenduslikke lahendusi väljavalitud kestliku linnaarengu teemadel. Roheline taristu on lisatud Euroopa roheline pealinna auhinna ja roheline lehe auhinna³⁸ määramise kriteeriumide hulka. Teadmised linnade roheline taristu kohta suurenevad ka tänu ökosüsteemide ja nende teenuste kaardistamist ja hindamist käsitleva projekti EnRoute³⁹ toetusele ning programmi „Horisont 2020“ projektidele, mis käsitlevad linnapiirkondades elluviidavaid looduspõhiseid

---

³² COM(2017) 713 final.

³³ Määruse (EL) nr 1303/2013 artikkel 8.

³⁴ http://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/legislation/guidance/

³⁵ Aadria ja Joonia mere, Alpi, Läänemere ja Doonau piirkonnad.

³⁶ <http://www.urbanagendaforth.eu>

³⁷ <http://www.uia-initiative.eu>

³⁸ <http://ec.europa.eu/environment/europeangreencapital/>

³⁹ www.oppla.eu/EnRoute ja <http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC110402>

lahendusi⁴⁰. Lisaks on Euroopa linnade käivitatud mitu algatust suunatud linnade ja piirkondliku tasandi rohelisele taristule.

ELi tervishoiupoliitikas ei ole otsusetegijad ja sidusrühmad võtnud rohelist taristut kui terviseprobleemide kulutõhusat lahendust laialdaselt kasutusele, kuigi on olemas palju uuringuid,⁴¹ mis tõendavad rohelise taristu ja inimeste tervise vahelist positiivset seost. Tuleb edendada häid tavasid, nagu Soome algatused, mille eesmärk on edendada terviklikku lähenemist rohelisele taristule ja inimeste tervisele.

Roheline taristu võib aidata kaasa äsja loodud **energiataristu** suuremale tunnustamisele üldsuse poolt, sest see pakub palju ökosüsteemipõhiseid eeliseid. Kohalikes kogukondades ja maaomanike seas on olnud populaarsed sellised elupaikade edendamise viisid nagu elektriliinide aluste alade muutmise madala taimestikuga elupaikadeks ning projektide elluviijatele on see toonud kaasa väiksemad taimestiku hoolduskulud⁴². Taastuvallikatest toodetud elektrienergia võrgu algatusega toetatakse projekte, mille puhul kasutatakse looduse ja bioloogilise mitmekesisuse kaitsmiseks väljapaistvaid uuenduslikke meetmeid, näiteks selliseid, mida kasutavad ettevõtted Elia ja Terna⁴³. Sarnaseid tegevusi võiks edendada kogu ELis ning võimaluse korral võiksid reguleerivad asutused neid tegevusi motiveerida kui häid tavasid, millega tagatakse esmatähtsaid üleeuroopalisi energiavõrke käsitlevate ühist huvi pakkuvate projektide õigeaegne elluviimine – see on lõimitud, turvalise, konkurentsivõimelise ja kestliku ELi energiasiseturu ning ELi kliima- ja energiapoliitika eesmärkide saavutamise eeltingimuseks.

Mis puutub **ELi transpordipoliitikasse**, siis leidub mõningad näiteid headest tavadest, kuid need on vaid üksikud näited. On vaja teha lisapingutusi, et suurendada bioloogilist mitmekesisust, kasutades üleeuroopaliste transpordivõrkude⁴⁴ ääres rohelist taristut, ning tuua kasu loodusele ja majandusele ning samal ajal soodustada uue transporditaristu vastuvõttu ühiskonna poolt. See võib hõlmata üleeuroopaliste transpordivõrkude ääres bioloogiliselt mitmekesisete alade säilitamist või konkreetsete ehitiste rajamist, et tagada looduslikele loomaliikidele turvaline ülepääs. Seega on oluline tugevdada ELi tasandil koostöötavaid üleeuroopaliste võrkude ja rohelise taristu projektide kasutuselevõttu vahel, sealhulgas uurida Euroopa ühendamise rahastu⁴⁵ finantseeritavate keskkonnasäästlike projektide kasutamise võimalust.

2.2. Teavitamise parandamine, teadmistebaasi tugevdamine ja innovatsiooni edendamine

---

⁴⁰ Näiteks sellised projektid nagu Nature4Cities, GrowGreen, NAIAD, NATURVATION, UNALAB, Connecting ja UrbanGreenUp.

⁴¹ Näiteks uuringuaruanne „The Health and social benefits of nature“

<http://ec.europa.eu/environment/nature/biodiversity/intro/>

⁴² Projekt „BESTGRID“, <https://www.bestgrid.eu>

⁴³ Vt komisjoni talituste töödokument.

⁴⁴ <https://ec.europa.eu/inea/en/ten-t>

⁴⁵ <https://ec.europa.eu/inea/connecting-europe-facility/cef-transport>

Rohelise taristu strateegias kutsuti komisjoni üles täiustama roheline taristuga seonduvat teavet ja seda rohkem levitama. Euroopa bioloogilise mitmekesisuse teabesüsteem,⁴⁶ sealhulgas roheline taristu teemaline raamatukogu,⁴⁷ pakub nüüd ulatuslikumat juurdepääsu rohelist taristut käsitlevale teabele. Soodustatakse koostoimet muude asjakohaste teabeplatvormidega. Avaldatud on juhenddokumente roheline taristu lõimimise kohta konkreetsete poliitikavaldkondadega (nt regionaal- ja ühtekuuluvuspoliitika,⁴⁸ veemajandus ja üleujutuste ohjamine,⁴⁹ keskkonnamõjuhindangud⁵⁰ ning keskkonnamõju strateegilised hindamised⁵¹).

Rohelise taristu alaste alusteadmiste suurendamine on osa laiemast tegevusest, mille eesmärk on pakkuda alusteadmisi 2020. aastani ette nähtud ELi bioloogilise mitmekesisuse strateegia 2. eesmärgi kohta. Ökosüsteemide ja nende teenuste kaardistamist ja hindamist käsitlev ELi algatus, mis käivitati 2013. aastal, pakub meetodilisi juhiseid ELile ja liikmesriikidele selle kohta, kuidas kaardistada ja hinnata ökosüsteemide ja nende teenuste seisundit. Ökosüsteemide ja nende teenuste kaardistamise ja hindamise alane neljas aruanne,⁵² mis avaldati 2016. aastal, käsitles rohelist taristut linnades.

Komisjon avaldas aruande strateegiliste roheline taristu meetmete ja ökosüsteemide taastamise, georuumiliste meetodite, andmete ja vahendite kohta⁵³ vastusena roheline taristu strateegia üleskutsele vaadata läbi „selliste tehniliste ja ruumiandmete ulatus ja kvaliteet, mis on kättesaadavad poliitikakujundajatele seoses roheline taristu arendamisega“.

Euroopa Keskkonnaamet (EEA) ja Teadusuuringute Ühiskeskus töötavad välja roheline taristu ja taastamise tarbeks toetusmaterjali ning on avaldanud aruandeid, mis käsitlevad olemasolevate andmete ja uute meetodite kasutatavust roheline taristu arendamisel⁵⁴.

Mis puutub **ELi teadusuuringute ja innovatsioonipoliitikasse**, siis on roheline taristuga seotud projekte rahastatud seitsmenda raamprogrammi ja alates 2014. aastast programmi „Horisont 2020“ raames. Investeeringuvõimalusi pakutakse teadus-, innovatsiooni- ja näidisprojektide kaudu, millega hinnatakse ning võetakse kasutusele looduspõhiseid lahendusi. Seda on täiendanud poliitikameetmete lõimimine, näitajate kindlaksmääramine, teabe jagamine, ettevõtetele ja ühiskonnale suunatud tutvustus- ning teavitustegevus. Samas ajendavad looduspõhiste lahenduste arvukad tõendatud eelised rohelist taristut edendama ja

⁴⁶ <http://biodiversity.europa.eu/>

⁴⁷ <http://biodiversity.europa.eu/topics/green-infrastructure>

⁴⁸ http://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/guides/2013/guide-to-multi-benefit-cohesion-policy-investments-in-nature-and-green-infrastructure

⁴⁹ <https://www.eea.europa.eu/publications/green-infrastructure-and-flood-management>

⁵⁰ <http://ec.europa.eu/environment/eia/eia-support.htm>

⁵¹ <http://ec.europa.eu/environment/eia/sea-support.htm>

⁵² <http://biodiversity.europa.eu/maes> ja <http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC101639>

⁵³ Estreguil, C., Dige, G., Kleeschulte, S., Carrao, H., Raynal, J. ja Teller, A., *Strategic Green Infrastructure and Ecosystem Restoration: geospatial methods, data and tools*, EUR 29449 EN, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg, 2019, ISBN 978-92-79-97295-9, doi:10.2760/36800, JRC113815.

⁵⁴ Vt komisjoni talituste töödokument.

prioriseerima. Rahastamisele juurdepääsu saamist soodustavad teadustööde rahastamise alase teabe jagamise platvorm Oppla⁵⁵ ja võrgustikutöö platvorm ThinkNature⁵⁶.

Lisaks kutsuti roheline taristu strateegias komisjoni üles hindama „ka seda, kuidas võiks tehnilised standardid, mis on seotud eelkõige füüsiliste ehituskomponentide ja protsessidega, suurendada rohelist taristut edendavate toodete turgu“. Liidu iga-aastane standardimisalane tööprogramm⁵⁷ sisaldab roheline taristuga seotud standardite võimalikku väljatöötamist, lisaks korraldab komisjon selles küsimuses uuringu⁵⁸. Eelseisvatel kuudel töö jätkub. Sellesse kaastakse asjakohased sidusrühmad ja standardiorganisatsioonid, et hinnata, kas ja milliste roheline taristu elementide jaoks oleks uusi standardeid vaja.

2.3. Rahastamisele juurdepääsu lihtsustamine

Hiljutises uuringus⁵⁹ hinnati, et programmitöö perioodil 2007–2013 oli ELi rahastus roheline taristu projektide tarbeks ligikaudu 6 579 miljonit eurot ning suurim panustaja oli Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond. Programmiga LIFE pakutakse eritoetust bioloogilise mitmekesisuse, sealhulgas roheline taristu⁶⁰ projektide tarbeks.

Aastatel 2014–2020 toetatakse rohelist taristut veel Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi poolt antavate bioloogilise mitmekesisuse, looduse ja roheline taristu jaoks ette nähtud otsetoetustega, kusjuures sihtotstarbeliste investeeringute suurus on 3 700 miljonit eurot; lisaks saab roheline taristu toetust seoses investeeringutega mitmesse seotud valdkonda, nagu kaitse ülejütuste vastu, veepuhastus ja hoonete renoveerimine.

Roheline taristu strateegias kutsuti komisjoni üles otsima võimalusi, et luua innovatiivsed rahastamismehhanismid roheline taristu toetamiseks, ja looma ELi rahastamisvahend, millega toetatakse inimesi, kes soovivad arendada roheline taristu projekte. Roheline taristu projektid võivad saada toetust looduskapitali rahastamisvahendi (NCFE)⁶¹ kaudu. See on rahastamisvahend, millega toetatakse bioloogilise mitmekesisuse ja kliimamuutustega kohanemise alaseid projekte, mis on tulutootvad või kulusäästlikud. Esimene laenuleping allkirjastati 2017. aasta aprillis⁶². Projekt toob eeldatavasti rohelinele taristule ja loodusele palju kasu. 2018. aastal sõlmiti veel kolm tehingut, sealhulgas laen Ateena linnale roheline taristu jaoks, ning ettevalmistamisel on mitu muud asjakohast projekti.

Lisaks saavad roheline taristu projektide toetamisele panustada, kuigi kaudselt, Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond⁶³ (EFSI) ja uue EFSI II määruse eesmärgid (ühendades EFSI kestlikumate ja piiriüleste projektidega, eelkõige nendega, millega panustatakse COP21 kliimaeesmärkide saavutamisele või üleminekusse ressursitõhusamale ja (peaaegu) süsinikdioksiidiheitevabale majandusele ning ringmajandusele).

⁵⁵ <http://oppla.eu/>

⁵⁶ <https://www.think-nature.eu/>

⁵⁷ COM(2017) 453 final.

⁵⁸ http://ec.europa.eu/environment/nature/ecosystems/docs/green_infrastructures/GI%20Final%20Report.pdf

⁵⁹ http://ec.europa.eu/environment/nature/ecosystems/docs/green_infrastructures/GI%20Final%20Report.pdf

⁶⁰ <http://ec.europa.eu/environment/life/index.htm>

⁶¹ <http://www.eib.org/products/blending/ncff/index.htm>

⁶² <http://www.eib.org/products/blending/ncff/project-examples/index.htm>

⁶³ <http://www.eib.org/efsi/>

Programmi „Horisont 2020“ raames aastatel 2014–2015 korraldatud projektikonkurssidega seotud ELi kaasrahastus ulatus looduspõhiste lahenduste kaudu rohelse taristu eesmärke täitvate projektide ja taastamise tarbeks 38,6 miljoni euroni. 2016. aasta projektikonkursside puhul oli see 68 miljonit eurot ja 2017. aasta projektikonkursside puhul 73 miljonit eurot. BiodivERsA⁶⁴ kaasrahastamisvahendist ERA-net anti riigiasutustele aastatel 2015–2016 rohelse taristuga seotud projektide tarbeks veel 33 miljonit eurot toetust. Muud rahastamisvahendid, nagu struktuurifondid, võiksid seejärel oma hoole alla võtta rohelse taristuga seotud teadustegevuse ja innovatsiooni tulemused ning anda oma panuse sekkumiste ulatuse ja sidususe suurendamiseks, kuid praegu seda veel ei toimu.

Läbivaatamine on näidanud, et paljude ELi rahastamisvahendite pakutavaid võimalusi ei ole veel täielikult ära kasutatud ja juurdepääsu rahastamisele tuleks tõhustada. Mõned sidusrühmad, kellega bioloogilise mitmekesisuse ja looduse koordineerimisrühma töö käigus konsulteeriti, märkisid, et nad peavad takistuseks sihtotstarbelise finantsvahendi puudumist. On vaja suurendada teadlikkust olemasolevatest võimalustest⁶⁵ ning pakkuda teavet selle kohta, kuidas ühendada strateegilisemate ja rohkem lõimunud rohelse taristu projektide tarbeks erinevaid allikaid.

Rohelisse taristusse investeerimine toob suurt tulu erasektorile. Arendajad saavad kasutada rohelist taristut maa väärtuse tõstmiseks või vara kaitsmiseks kliimamuutuste mõju eest, arvestades paljude ökosüsteemide süsinikdioksiidi talletamise, erodeerimise ja üleujutuste ohjeldamise võimet. On vaja suuniseid, mis käsitlevad rohelse taristusse tehtavatest investeeringutest tuleneva majandusliku kasu hindamist, et soodustada asjakohaste võimaluste ärakasutamist. Seda vajadust täidetakse loodust, rahvast ja majandust käsitleva tegevuskava meetmega 1b,⁶⁶ mis pakub komisjoni suuniseid selle kohta, kuidas ökosüsteeme ja nende teenuseid ning otsustetegemist omavahel lõimida.

2.4. Rohelise taristu projektide arendamise panustamine ELi tasandil

ELi rohelse taristu strateegias rõhutatakse, et on oluline toetada rohelse taristu projekte ELi tasandil, et hoida ära olukorda, kus rohelse taristu projekte viiakse ellu ainult sõltumatute algatustena ja kus need ei saavuta oma täielikku potentsiaali. Strateegias julgustatakse liikmesriike ja piirkondi haarama kinni võimalusest arendada rohelse taristu projekte piiriüleises/riikidevahelises kontekstis.

Liikmesriikides on edukalt välja arendatud ainult üksikud riikidevahelised algatused, nagu Euroopa rohevöö⁶⁷ ja Alam-Doonau keskkonnasõbralik koridor⁶⁸. Viimati nimetatud algatuse puhul on kalkuleeritud, et iga taastatud lammihektar toob ökosüsteemiteenuste arvelt sisse 500 eurot aastas, aidates mitmekesistada kohalikke elatusallikaid.

---

⁶⁴ <http://www.biodiversa.org/>

⁶⁵ Vt komisjoni juhend, mis käsitleb mitmeti kasulikke ühtekuuluvuspoliitika valdkonna investeeringuid loodusesse ja rohelse taristusse.

⁶⁶ http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/fitness_check/action_plan/factsheets_en.pdf

⁶⁷ <http://www.europeangreenbelt.org/>

⁶⁸ <http://climate-adapt.eea.europa.eu/metadata/case-studies/lower-danube-green-corridor-floodplain-restoration-for-flood-protection>

Mis puutub kogu ELi hõlmavate rohelise taristu projektide toetamisele, siis on olemasolevad vahendid eeskätt suunatud projektidele, mida viiakse ellu ühe liikmesriigi territooriumil (välja arvatud INTERREG). Lisaks on neil oma menetlusnõuded ja ajakavad, mis ei lihtsusta piiriüleste rohelise taristu projektide väljaarendamist ja elluviimist.

Üldisemas plaanis on võimalik rohelist taristut sünergilisel viisil veelgi rohkem lõimida strateegilise planeerimise vahenditega – nagu veemajanduskavad, Natura 2000 majandamiskavad, riiklikud õhukvaliteedikavad, maaelu arengu programmid ja ühtekuuluvuspoliitika rakenduskavad – ning üleeuroopaliste võrkudega. Sellised kavad võiksid aidata kaasa kogu ELi hõlmava rohelise taristu võrgustiku loomisele.

Rohelise taristu strateegias märgiti, et nn TEN-G (rohelise taristu üleeuroopalise võrgu) väljaarendamine tooks „lisaks vastavatele sotsiaalsetele ja majanduslikele aspektidele märkimisväärset kasu Euroopa kõige tähtsamate ökosüsteemide vastupanuvõime ja elujõulisuse tagamisel“. Strateegias märgiti, et komisjon teeb uuringu, et hinnata ELi TEN-G algatuse arendamise võimalusi, sealhulgas sellise algatuse kulusid ning majanduslikke, sotsiaalseid ja keskkonnakasusid. TEN-G algatusele avaldasid toetust ka Euroopa Parlament,⁶⁹ nõukogu⁷⁰ ja Regioonide Komitee⁷¹.

2016. aastal avaldati tasuvusanalüüs,⁷² milles järeldati, et rohelise taristu ELi tasandi strateegilisem lähenemisviis võiks tuua suuremat kasu iga investeeritud euro kohta, kui see on praeguse rohelise taristu rakendamise ja rahastamise puhul (tulu ja kulu suhe oleks enam kui kahekordne, võrreldes praeguse lähenemisviisiga).

Loodust, rahvast ja majandust käsitleva tegevuskava meetmega 12 on ette nähtud, et komisjon peaks välja töötama juhendi, mis käsitleb strateegilist raamistikku, mille kohaselt jätkatakse rohelise taristu ELi tasandil arendamise toetamist. See peaks aitama kindlaks teha üleeuroopalist huvi pakkuvaid projekte, mille jaoks tuleb praeguse mitmeaastase finantsraamistiku raames leida sobiv rahastus – ulatuses, mis ületab halduspiire.

3. Kokkuvõte ja edasised sammud

ELi rohelise taristu strateegias on rõhutatud rohelise taristu eeliseid ja strateegia on andnud hoogu rohelise taristu kasutuselevõtuks ELis. Mitmel tasandil on tehtud edusamme, kuid on ka lahendamata väljakutseid ning rohelise taristu projekte on vaja võtta kasutusele veelgi enam. Tõendid näitavad, et ELi tasandi strateegilist lähenemisviisi rohelisele taristule ei ole veel rakendatud, ning kaaluda tuleks tõhusamat rohelist taristut võimaldavat raamistikku. Rohelist taristut kasutatakse tihti ainult väikeses ulatuses ning piisavalt ei tunnistata võimalikke majanduslikke ja sotsiaalseid eeliseid, mida toob kaasa rohelise, mitte halli taristu kasutamine.

⁶⁹ 2. veebruari 2016. aasta resolutsioon ELi elurikkuse 2020. aasta strateegia vahehindamise kohta, punkt 29.

⁷⁰ 16. detsembri 2015. aasta järeldused ELi elurikkuse 2020. aasta strateegia vahehindamise kohta, punkt 30.

⁷¹ 26. juuni 2014. aasta arvamused „Mitmetasandiline valitsemine ELi elurikkuse 2020. aasta strateegia edendamisel ja Aichi eesmärkide täitmisel“, punkt 53.

⁷² Vt joonealune märkus 59.

Liikmesriikide tasandil on vaja teha suuremaid jõupingutusi, et arendada välja ja viia ellu riiklikke rohelise taristu strateegiaid ning prioriseerimisraamistikke, mille eesmärk on taastada kahjustunud ökosüsteeme vastavalt ökosüsteemide ja nende teenuste kaardistamist ja hindamist käsitlevale lähenemisviisile. See tagab rohkem koostoiimet ja vastastikust täiendamist loodusdirektiivide kohaste tähtsuse järjekorras tegevuskavadega ning samuti veepoliitika ja merestrateegia raamdirektiiviga.

Rohelise taristu lõimimine asjakohaste ELi rahastamismehhanismidega on loonud uusi võimalusi; siiski on rohelise taristu kasutuselevõtmine piiratud. Tuleb suurendada jõupingutusi, et rohelist taristut lõimida tõhusalt asjakohaste ELi poliitikate ja õigusaktidega. Oluline on tagada strateegilisem lähenemisviis ja kasutada võimalikult hästi ära tulevase ELi rahastamisvahendeid, et rohelise taristu projekte toetada. Lisaks tuleks parandada ökosüsteemipõhise poliitika sidusust, muu hulgas asjakohaste olemasolevate platvormide parema koostoiimisvõime abil.

ELi loodust käsitleva tegevuskava 12. meetme ja tegevuskavaga seotud juhendi (mis käsitleb ELi tasandi rohelise taristu projektide kasutuselevõtu toetamist) rakendamine võimaldab rohelise taristu mõistet täiendavalt selgitada (arvestades märkusi, et ELi määratlusega hõlmatud arvukaid aspekte on mõnikord raske mõista). Lisaks tuuakse juhenddokumendis konkreetseid näiteid selle kohta, kuidas roheline taristu on seotud ökosüsteemi taastamisega. Dokumendi eesmärk on aidata optimeerida praeguse mitmeaastase finantsraamistiku raames tehtavaid investeeringuid loodusesse ja bioloogilisse mitmekesisusse ning anda teavet tulevasteks aruteludeks selle üle, kuidas seda teha 2020. aasta järgsel perioodil.

Lisaks aitab komisjoni juhend, milles käsitletakse ökosüsteemide ja nende teenuste lõimimist otsustamisprotsessidega,⁷³ võtta paremini arvesse rohelisest taristust tulenevaid majanduslikke, sotsiaalseid ja keskkonnaeelseid.

Käesolevas aruandes esitatud järeldusi võetakse arvesse 2020. aastani ette nähtud ELi bioloogilise mitmekesisuse strateegia ja selle järelmeetmete hindamisel. Need järeldused aitavad saavutada muude ELi põhipoliitikameetmete eesmärges sellistes valdkondades nagu majanduskasv ja tööhõive, kliimamuutuste mõju leevendamine ja kliimamuutustega kohanemine, katastroofiohu vähendamine, ühtekuuluvus, kestlik põllumajandus ja metsandus. Laiemas perspektiivis aitavad need järeldused saavutada kestliku arengu eesmärges.

---

⁷³ http://ec.europa.eu/environment/nature/index_en.htm